

Tsubasa Hori (*links*) Sarah Yu Zeebroek (*rechts*) © Stef Depover

door de ogen van

Illustratrice Sarah Yu Zeebroek en taiko-drumster Tsubasa Hori

Ze trekken zich niks aan van stereotypes en gaan tegendraads hun eigen weg. Het is dan ook geen toeval dat ze gevraagd werden om mee te werken aan de WALPURGIS-voorstelling *Drie Sterke Vrouwen*, waarin ze genderclichés op speelse wijze doorprikken. Een gesprek met twee eigenzinnige, sterke vrouwen: illustratrice Sarah Yu Zeebroek en taiko-drumster Tsubasa Hori.

Tekst Ciska Hoet & Judith Vindevogel Foto's Stef Depover & Atsushi Hitomi Illustraties Sarah Yu Zeebroek

'Hokjesdenken is niets voor ons'

"Als we één ding gemeenschappelijk hebben, dan is het misschien wel dat Tsubasa en ik een beetje jongensachtig zijn. Clichés over vrouwelijkheid zijn niet op ons van toepassing," knipoogt Sarah terwijl ze van haar thee nipt. Tsubasa knikt instemmend. "Hokjesdenken is niks voor ons."

Tsubasa, de taiko is een traditionele Japanse drum die meestal alleen door mannen bespeeld wordt. Je moet wel lef hebben om voor zo'n instrument te kiezen.

Tsubasa: "Het is eigenlijk door mijn moeder dat ik taiko ben beginnen spelen. Zij was zeer actief in allerlei sociale projecten en wilde zelf taiko leren omdat het een echt ensemble-instrument is. De taiko verbindt mensen en gemeenschappen met elkaar. Een feest zonder taiko-drummers is in Japan zo goed als ondenkbaar. En omdat ik heel lang met mijn

moeder alleen heb geleefd, nam ze me als kind overal mee naartoe. Dus toen zij op taiko-les ging, moest ik met haar mee. En zo ben ik er zelf ook mee begonnen. Echt cool was dat niet, hoor. Ik heb het zelfs een tijdje min of meer verborgen gehouden voor mijn vrienden (*lacht*)."

Jij was een van de eerste, vrouwelijke drumsters die erin geslaagd is om een plaatsje te veroveren in het beroemde Japanse taiko ensemble, Kodō. Hoe kwam je bij hen terecht?

Tsubasa: "Toen ik achttien was, studeerde ik af aan de kunsthumaniora in Kyoto. Normaal stroom je dan door naar het conservatorium, maar eigenlijk had ik niks met westerse klassieke muziek. Ik was een rebel. Ik had roze geverfd haar en ik droomde van een carrière als drumster in een rockband, maar daarvoor had ik niet echt de skills. Ik had gehoord van een nieuwe school in Engeland, die op dat moment net opgericht was door Paul McCartney [*het Liverpool Institute of Performing Arts, n.v.d.r.*]. Ik ben toen naar Londen

gereisd om daar meer over te weten. Dat was voor mij de allereerste keer dat ik naar Europa reisde, en een serieuze cultuurshock. Alleen al de taal was een enorme barrière. Tien dagen later ben ik terug naar Japan gevlogen en besloot ik om me voor te bereiden op de Kodō-opleiding in Sado.. Dat is een ver, afgelegen eiland. Als je er vanuit Kyoto wil geraken, ben je minstens tien uur onderweg. Heel lang geleden werden er mensen naar verbannen. En zo voelde het ook wel een beetje toen ik daarheen verhuisde. De leefregels in de Kodō-gemeenschap zijn heel streng. Alle studenten leven er samen in één gebouw en het contact met de buitenwereld is strikt gereguleerd. Ik kan je verzekeren, evident is dat niet als je negentien bent. We moesten elke dag opstaan om vijf uur om eerst tien kilometer te gaan lopen. De trainingen waren heel zwaar en tijdens optredens waren het vooral de mannen die het echte drumwerk kregen en speelden de vrouwen 'de tweede viool'. Dat wilde ik niet. Ik wilde drummen zoals de mannen.

© Atsushi Hitomi

In het begin botste dat op veel weerstand, maar ik gaf niet op. Uiteindelijk werd ik geaccepteerd en heb ik veertien jaar met Kodō de hele wereld rond gereisd. Dus ja, je moet wel sterk zijn (*lacht*)."

Hoe ben je dan in België terecht gekomen?

Tsubasa: "Tijdens een van de tournees werd ik verliefd op een Belg. De relatie hield niet stand, maar ik heb er wel een prachtige dochter aan overgehouden. Het is door haar dat ik hier in België gebleven ben. De eerste vijf jaren waren verschrikkelijk moeilijk voor me, maar dankzij mijn samenwerking met choreograaf Sidi Larbi Cherkaoui heb ik hier in enkele jaren tijd wel wat vrienden gemaakt en mijn professioneel netwerk verder kunnen uitbouwen."

Sarah, ook jij hebt niet zomaar het geijkte pad gevolgd.

Sarah: "Ik ben op mijn achttiende naar de Rietveld-academie gegaan in

Amsterdam. Het deed deugd om los te komen van Gent en mijn plan te trekken, maar de opleiding zelf beviel me niet zo. Veel te conceptueel naar mijn goesting. Ik wilde vooral tekenen en schilderen. Na twee jaar hield ik het voor bekeken en heb ik me ingeschreven in Sint Lukas in Gent. Een van de leraars daar vond dat ik moest kiezen tussen muziek en tekenen, maar dat wilde ik niet. Ik speel al heel mijn leven muziek met mijn broer Boris en samen met mijn man [*gitarrist, componist en muziekproducer Geoffrey Burton, n.v.d.r.*] vormen we de band Hong Kong Dong. De kruisbestuiving tussen die twee kunstvormen vind ik net interessant. Al gebeurt het zelden dat ik beide kan combineren in hetzelfde project. Dat is ook zo fijn aan de voorstelling *Drie Sterke Vrouwen*; ik kan er mijn beide passies in botvieren. Sowieso hou ik er niet van om mezelf te begrenzen. Ik heb een tijd gewerkt als muziekprogrammator bij Vooruit, maar ik illustreer even graag boeken, doe het artwork voor platen en sta regelmatig als muzikant of illustrator op het podium."

Jullie opereren beiden in vrij tot zeer mannelijke werelden. Hoe ervaren jullie dat?

Tsubasa: "Omdat taiko in oorsprong alleen door mannen gespeeld werd en ook nu nog toch vooral met mannen geassocieerd wordt, heb ik in het begin wel wat geworsteld met mijn vrouw zijn. Ik wilde vooral niet onderdoen voor de mannen en knipte zelfs mijn haar kort om op hen te lijken. Mijn grootste nachtmerrie was dat mensen zouden zeggen dat ik 'wel goed drumde voor een vrouw'. Maar vandaag ben ik daar niet meer zo mee bezig. Ik concentreer me op de klank van de taiko en niet op wat de mensen van me denken. Ik merk wel dat mannelijke Japanse muzikanten mij gewoon accepteren. Meer nog, voor hen ben ik *one of the boys* (*lacht*)."

Sarah: "Dat herken ik wel. Als kind was ik al een atypisch meisje. Ik hield niet zo van poppen, maar wel van auto's met afstandsbediening. Ik deed judo en vocht graag met de jongens (*lacht*). Seksisme in de

© Sarah Yu Zeebroek

kunstensector? Ik ontken uiteraard niet dat het bestaat, maar ik denk dat ik er in mijn carrière soms eerder voordeel van heb ondervonden, dan omgekeerd.”

Maar jullie schrokken af en toe wel van de clichés over mannen en vrouwen, die jullie te horen kregen van de kinderen die naar de voorstelling kwamen kijken.

Sarah: “Ja, inderdaad. Tijdens de nabesprekingen zijn er altijd wel een paar jongetjes die er van overtuigd zijn dat sterk zijn iets exclusief voor mannen is. Vrouwen die sterker zijn dan mannen, dat bestaat toch niet? Als ik zo iets hoor, val ik echt van mijn stoel.”

Tsubasa: “Terwijl de meisjes dan weer vinden dat elke vrouw lange haren moet hebben. Soms vragen ze of ik een vrouw of een man ben, gewoon omdat ik kort haar heb.”

Sarah: “Dan merk je dus hoe dominant beeldvorming is. Ik vind het trouwens problematisch dat kinder-

‘Als iedereen applaudisseert terwijl jij het niet goed vindt, moet je vooral niet meeklappen.’

winkels zo opgedeeld zijn in blauwe en roze secties. Ook reclame is vaak enorm clichébevestigend. Ik vond het als jong meisje superleuk om mijn broertje te schminken en vond hem prachtig met lipstick aan. En hij was ontzettend goed in de pirouettes die ik hem leerde (*lacht*). Ik denk dat het niet slecht is om te spelen met de mannelijke en vrouwelijke aspecten in onszelf. Zo ontwikkel je ook je empathisch vermogen. Sowieso houd ik niet van dat enge onderscheid tussen mannen en vrouwen. Ik ken veel mannen met zogenaamd typisch vrouwelijke kwaliteiten en omgekeerd. Ken je de psychologe Esther Perel? Zij schrijft dat de 21ste eeuw het tijdperk is waarin ook mannen de kans kunnen grijpen om hun identiteit te herdefiniëren, voorbij de stereotypes. Ze gaat

ervan uit dat er pas iets kan veranderen voor vrouwen als ook mannen mogen veranderen, en omgekeerd. Volgens haar hebben beide seksen elkaar nodig om helemaal zichzelf te kunnen worden.”

De drie sterke vrouwen in de voorstelling zijn niet toevallig geïnspireerd op de internationale activistische boegbeelden Malala Yousafzai, Razan al-Najjar en Anna Politkovskaya. Wat is het belang van zo’n voorbeelden?

Tsubasa: “Dat die vrouwen echt zijn, maakt de kinderen duidelijk dat we niet zomaar een sprookje vertellen. Die connectie met de werkelijkheid en de wereld van vandaag vind ik niet onbelangrijk.”

Sarah: "Elk kind spiegelt zich aan rolmodellen, dus dan schuiven we er best drie goede naar voor (*lacht*). Mijn eerste rolmodel was mijn moeder. Ze hamerde er voortdurend op om geen kuddebeest te zijn. Ze vond het belangrijk om een eigen mening te vormen en je niet voortdurend te laten beïnvloeden door anderen. Dat is ook iets waar de filosofe Hannah Arendt voor pleit. Zeker in tijden waarin het niet altijd helder is wat de waarheid is en wat je moet geloven, kan het verleidelijk zijn om mee te lopen met de massa. Maar als iedereen applaudisseert terwijl jij het niet goed vindt, moet je vooral niet meeklappen. Eigenlijk vind ik veel vrouwen inspirerend: Lauri Anderson, Nina Simone en Joni Mitchell bijvoorbeeld."

Tsubasa, jij bent zelf een alleenstaande mama. Ben jij voor je dochter ook een rolmodel?

Tsubasa: "Dat weet ik niet, ze is super kritisch naar mij toe (*lacht*). Ik maak soms keuzes, die misschien voor haar niet altijd even gemakkelijk te begrijpen zijn. Maar de keuzes die ik maak, laten me toe om dicht bij mezelf te blijven en gelukkig te zijn. Ik vind het belangrijk dat ze ziet dat ik het roer van mijn eigen leven in handen neem. Als er iets is dat ik haar zou willen meegeven, dan is het wel dat."

© Sarah Yu Zeebroek

Wie zijn Tsubasa en Sarah?

Tsubasa Hori (42) groeide op in Kyoto, Japan, en woont met haar dochter in Antwerpen. Zij zingt, componeert haar eigen muziek en speelt taiko (Japanse drum) en koto (Japanse harp). Zij toert regelmatig in het buitenland met choreograaf Sidi Larbi Charkaoui en staat dit najaar met solowerk op de affiche van het Big Bang Festival.
www.tsubasahori.com

Sarah Yu Zeebroek (36) is de dochter van Kamagurka. Zij illustreert voor verschillende Vlaamse en Nederlandse tijdschriften en verzorgt het artwork voor bands als Triggerfinger en de Piepkes. Als zij niet aan het tekenen of aan het schilderen is, vind je haar ongetwijfeld wel ergens met een gitaar of een micro in haar hand, zoals in de muziektheatervoorstelling *Wij, de verdronkenen*. (zie p. 11)
www.cargocollective.com/sarahyuzeebroek

Sarah en Tsubasa samen aan het werk zien?

Dat kan in de familievoorstelling *Drie Sterke Vrouwen*, een hartverwarmend verhaal voor jong en oud over sterke vrouwen, veerkracht, verbeeldingskracht en de kracht van de stilte. Dit najaar toeren ze samen door Vlaanderen en zijn ze ook te zien in De Munt in Brussel. Kijk voor alle speeldata op www.walpurgis.be.